

Universitätsbibliothek Paderborn

Medvlla Theologica

Ex Sacris Scriptvris, Conciliorvm Pontificvmqve Decretis, Et Sanctorvm Patrvm Ac Doctorum Placitis Expressa ; In qua, quidquid tum ad fidei mysteria sanè ac rectè intelligenda, & ab erroribus quibusvis secernenda, tum ad sacramenta debitè conficienda & ministranda, tum ad actiones humanas iuxta ...

Complectens ea quæ ad Sacramenta & mores pertinent

Abelly, Louis

Coloniæ Agrippinæ, 1659

§. 13. Solvuntur quædem dubia circa usuræ materiam frequentius occurrentia.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38979

contractus esse usurarios, qui prima specie tales esse
 me videtur: quales sunt omnes illi in quibus ratione mu-
 tui exigitur à mutuuario ultra sortem principalem, nec
 quidē pecunia, sed aliquid aliud pretio æstimabile quod-
 cunque tandem illud sit; v. g. si quis mutuo det pecuniam
 alteri, ut domum ejus viliori pretio conducatur; ut ab illo
 munus aliquod vel obsequium à lingua vel à manu acci-
 piat; ut satisfactionem aliquam ex justitia ratione injuri-
 debitam ipsi remittat, &c. ista enim & similia sunt pretia
 æstimabilia, proindeq; ratione mutui accipi aut intendi
 sine labe usuræ non possunt: quare diligenter & attentè
 perpendendum est quoties in mutuo conditio aliqua
 onerosa mutuuario imponitur; an sit pretio æstimabilis,
 an ratione mutui apponatur; quia in ejusmodi apposi-
 one usura deprehenditur.

§. XIII.

*Solvuntur quedam dubia circa usuram materiam
 frequentius occurrentia.*

PRIMUM est, an liceat dare mutuum ea conditione, ut
 si mutuarius termino constituto non reddat mu-
 tuum; in pœnam dilationis aliquid ultra sortem prin-
 cipalem solvat. Resp. juxta sententiam Sylv. Medina, Nav.
 & aliorum apud Less, supra dub. 15. id licitum esse; dum-
 modo tamen nulla fraus aut intentio usuraria subsit: alias
 mutuans lucrum illud principaliter intendat, & terminum
 aliquem brevem mutuuario præscribat, eo solùm sine, ut
 causam aliquam lucri ex mutuo captandi prætexere possit;
 usuram haud dubiè committit; quod etiam de illo dis-
 cendum videtur, qui principaliter intendens ex mutuo
 lucrum, nullam quidem pœnam conventionalem appo-
 nit, sed cum mutuuario convenit, ut termino aliquo bre-
 vissimo, quem illi ad solvendum præscribit, elapso, eum
 coram judice pro mutui solutione citet; ut sic à die primæ
 citationis ad solvendum interesse (ut vocant) sententiâ ju-
 dicis pro pecunia mutuata obligetur; in hoc enim casu &
 aliis

aliis similibus committitur usura mentalis ; eum ipsius mutuantis intentio primò & principaliter in lucrum ex mutuo sola mutui ratione percipiendum feratur.

Secundum est , utrum liceat creditori pignus aliquod frugiferum accipere in asecurationem debitorum ; & ex illo, donec debita solvantur, fructus percipere ; e.g. fundum aliquem frugiferum, puta hortum, pratium, &c. ex quo fructus aliquos annuatim colligat, donec mutuatus ei debitum restituat. Resp. posse quidem ejusmodi pignus percipere, sed teneri fructus collectos in sortem principalem sibi debitam computare, ut docet Nav. & alii apud Less. dub. 16. Ratio est quia ejusmodi fructus nullo alio quam mutui titulo sibi retinere potest : atqui, ut jam dictum est, sola mutui ratione lucrum nullum, nullique proinde fructus licite accipi possunt.

Excipitur communiter unus casus qui habetur capite salubriter de usuris, ubi Innocentius III. decernit, *generum ad fructus possessionum, quæ sibi à socero sunt pro numerata dote pignori obligata, in sortem computandos non esse obligandum* : quod æquissimè à Pontifice constitutum est, non ratione mutui, quo focer erga generum obligatur, sed ratione damni emergentis propter onera matrimonii sustinenda, quibus generi titulo promissæ dotis, & tamen nondum solutæ obstringitur.

Addit etiam Nav. c. 17. nu. 217. si feudatarius debeat aliquid domino directo, eiq; in pignus tradat feudum ; item si Emphyteuta simili ratione oppigneret domino directam Emphyteuticam. quòd in utroque illo casu dominus directus feudi, vel rei Emphyteuticæ potest illius fructus sibi retinere, nec illos in sortem principalem computare teneri ; idque non ratione mutui ; sed ne res apud dominum directum existens fructificet alteri ; quod rationi consentaneum minimè videtur.

Tertium est, utrum licitum sit inire societatem cum altero ea conditione, ut salvo capitali lucrum aliquod certum quotannis accipiatur. Vt huic difficultati, quæ hactenus difficillima etiam doctissimis Theologis visa est, lucem

lucem aliquam afferamus, supponimus hunc societatis modum tribus communiter contractibus perfici.

Primus contractus est, quo quis presentes habens pecunias societatem inicit cum viro industrio; puta cum mercatore, easque illi credit ad lucrum ex illis in negotiando industria laboreque suo comparandum ea conditione, ut sicut cum illo lucri obvenientis particeps esse intendit, sic etiam damni partem sustineat, si quod in illa negotiatione ferendum sit. Secundus contractus est, quo cum mercatore illo paciscitur, aliquam lucrisibi obventuri partem illi cedendo; ut assecuret sibi summam illam principalem sibi collatam; ita ut quocumque eventu salva illi & integritas remaneat. Tertius denique est, quo, ad suspiciones tollendas & evitandas molestias reddendarum rationum, cum eodem rursus convenit, ut certum aliquod lucrum anni illi assecuret, minus tamen illo, quod ei verisimiliter ex eiusmodi negotiatione obvenire posset.

Cum igitur hi tres contractus seorsim licite fieri possent videantur; quaeritur an etiam coniunctim cum uno eodemque licite possint iniri.

Multi graves & magni nominis Theologi id licite fieri posse afferunt, quorum antesignanus fuit olim Ioannes Maior almae facultatis Parisiensis Doctor celeberrimus in 4. sentent. distinctione 15. quaestio. 49. cui postea subscripserunt Gabr. Sylv. August. Nav. Covar. Tolet. & plures alii quos citat, & sequitur Less. c. 25. dub. 3. & nuperrime Lud. Baillius Propenitentarius Parisiensis in triplici examinati tituli de examine poenitent. quaest. 70. & Raymund. Bonaldus in Cursu Theologiae moralis auctoritate Illustrissimi Archiepiscopi Tholozani, recenter edito. tom. 1. tract. 1. lect. 26.

Contra Caiet. Sot. & plures alii non minus eruditi Theologi, tres illos contractus coniunctim factos omnino repudiant, & plane usurarios esse contendunt.

Quamvis in quaestione adeo ancipiti atque perplexa nobis praestaret silere potius quam eloqui; ne tamen lectorem dubium, & incertum relinquamus, tria hic breviter dicimus.

Primum est posse salva fide in utramque partem super hac quaestione disputari quod satis constat ex eo, quod tot & tam magni nominis Theologi, tam veteres quam recentiores, quaestioni circa praefatos contractus propositae partem alii negativam, alii affirmativam amplectantur & propugnant, quod procul dubio minimè facerent, si id salva fide facere non liceret; neque enim Bulla Sixti V. quae incipit *Detestabilis avaritia*, tres illos contractus condemnat, prout supra explicati sunt, ut fuse ostendit Less. supr. unde etiam ut idem author observat post Bullam illam publicatam Toleus & alii Doctores Romae tres illos contractus licitos esse publicè docuerunt, & scriptis ediderunt: quod haud dubiè non fecissent, si id prohibitum fuisset: quare, cum nihil adhuc super hac quaestione definitum expressè ab Ecclesia fuerit, nullus temerario aut precipiti zelo condemnandus est: unde merito Ioannes Gerson. ll. de vita spirit. an. lect. 4. Theologos omnes admonet, *Ne faciles sint asserere actiones aliquas aut omissiones esse peccata mortalia, praesertim sub verbo universali, & dum praedicandum erit ad populum.* Additq; se à litterato quodam & esperto viro didicisse, *Perniciosam esse in omni arte vel doctrina assertionem audacem & extremam, maxime ubi observatio communis obviatur obviatq; & nunquam quemlibet oblivisci debere, quam incerta sit scientia nostra; ita ut saepe idem homo brevi momento temporis, nunc in hanc, nunc in oppositam feratur sententiam.* Et subiungit, *fieri quandoq; ut per tales assertiones publicas nimis duras & strictas, praesertim in non certissimis, nequaquam eruantur homines à luto peccatorum, sed in illud profundius quò desperatius immergantur.*

Secundum est praefatum contractum societatis ex tribus aliis supra explicatis constatum. quamvis speculative loquendo videatur inniti rationibus aliquibus probabilibus, in praxi tamen doctis quibusdam, & piis viris merito videri suspectum. Primò propter periculum pravae & usurariae intentionis, quae illi ut plurimum subesse potest: quotus enim quisq; est hodie inter homines, qui in eiusmodi negotiatione hoc primum & solum sincere coram Deo

Deo intendat, scilicet societatem inire cum mercatore, & cum illo de lucro ac damno periclitari; posteaq; perspecto ejusdem mercatoris animo, illi potius quam sibi gratum aliquid prestare cupiens, de capitalis sui ac lucri certi allocatione, abstrahendo semper ab omni usurario affectu, cum illo paciscatur? quis non videat quàm lubrica sint ista, & quam dubius, & incertus in ejusmodi angustiis justitiæ limes, à quo si vel minimum desectas, in horrendum usurarum, fraudum, & cujusvis injustitiæ barathrum delabaris. Deinde quis non perspiciat ejusmodi societatis contractum omnibus aliis contractibus usurariis aditum, non modo patefacere, sed etiam præmunire; quamvis non jam mercatori aut industrio viro, sed pauperi & egestati laboranti pecunia mutuo detur; nullus est, qui si ex illo mutuo lucrum, id est usuram accipere velit, obrendere non possit causam lucri cessantis, ac dicere, se ad contractum dictæ societatis cum alio mercatore ineundum semper paratum esse.

Tertium deniq; est, quòd quamvis ob rationes allatas longè tutius sit, ab his & similibus lucris, & negotiationibus, quæ usuram utrunq; redolent, abstinere; si tamen aliquis bona fide, & virorum aliquorum piorum & doctorum consilio fultus præfatos contractus aut alios similes inerat, non ideo præcipiti judicio damnandus, aut à tribunali poenitentia arcendus est; sed aliquando consultissimum erit, si aliud ei suaderi non possit, illum in bona fide relinquere; ac summodo dispositiones aliæ necessariæ non desint, illi beneficium absolutionis impertiri, præsertim in ijs casibus, in quibus sine scandalo, aut salutis periculo illi denegari non potest.

§. XIV.

De restitutione ob violationem huius septimi præcepti faciendâ.

RESTITUTIONIS nomine intelligitur actus justitiæ commutativæ, quo res alterius, quæ justè retineri non potest,